

دانشگاه گیلان

مجموعه مقالات

دومین همایش ارزیابی درونی برای ارتقای کیفیت دانشگاهی

رضا محمدی

ارزیابی درونی گروه اقتصاد کشاورزی دانشگاه تهران

غلامرضا پیکانی و آرش دوراندیش^۱

چکیده

ارزیابی درونی از شیوه‌های ارزیابی است که با استفاده از آن می‌توان به نقاط قوت و ضعف یک سیستم پی‌برده و در جهت تقویت آن اقدامات لازم را انجام نمود. هدف اصلی از انجام این ارزیابی، بازنمایی کیفیت گروه آموزشی اقتصاد کشاورزی بوده است. در این زمینه رسالت و اهداف گروه با استفاده از مدل برنامه‌ریزی استراتژیک در سه حوزه اهداف دروندادی، اهداف فرآیندی و اهداف برون‌دادی تدوین شده است. در ادامه عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای ارزیابی با توجه به رسالت و اهداف تدوین شده، تعیین شده‌اند. سپس سازوکار اجرایی ارزیابی درونی در قالب مراحل برای گروه مذکور طراحی و اجرا شده است و میزان مطلوبیت (کیفیت) هر یک از عوامل، مورد ارزیابی و تحلیل قرار گرفته است. نتایج این ارزیابی و تحلیل نشان می‌دهد که وضعیت عوامل مورد مطالعه، جز در سطح عامل هیأت علمی و دانش‌آموختگان مقاطع تکمیلی در بقیه سطوح مورد ارزیابی با وضعیت مطلوب فاصله داشته و می‌توان با انجام یک برنامه‌ریزی منطقی و علمی بر پایه نتایج حاصل شده از این ارزیابی جهت بهبود کیفیت گروه و تحقق رسالت و اهداف آن به وضعیت مطلوب دست یافت.

با توجه به محدودیت و کمیابی منابع تولید در کشاورزی، برای استفاده بهتر از منابع تولید و رعایت معیارهای اقتصادی در تولید محصولات کشاورزی لازم است متخصصینی تربیت شوند که با توجه به دانش و تجربیات خود در علوم کشاورزی و اصول علوم اقتصاد بتوانند در زمینه‌های «برنامه‌ریزی کشاورزی»، «اقتصاد تولید کشاورزی» و «تحلیل و ارزشیابی برنامه‌های توسعه کشاورزی» در سطوح مختلف (ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی) فعالیت کنند. تولید دانش و مهارت‌های لازم آموزش و تربیت چنین متخصصینی از جمله اهداف تأسیس رشته و گروه اقتصاد کشاورزی می‌باشد. اقتصاد کشاورزی به مجموعه‌ای از علوم و روش‌ها اطلاق می‌شود که عوامل اقتصادی مؤثر در امر کشاورزی، روابط اقتصادی فی‌مابین عوامل تولید کشاورزی و کاربرد اصول اقتصادی را در تولید و توسعه کشاورزی، مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد.

گروه اقتصاد کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۲ تشکیل گردید. این گروه در سال ۱۳۵۰ تعداد دوازده نفر دانشجو برای دوره کارشناسی‌ارشد اقتصاد کشاورزی انتخاب نمود، از آن پس تا سال ۱۳۵۷ تعدادی دانشجو با درجه فوق لیسانس در رشته اقتصاد کشاورزی از دانشکده فارغ‌التحصیل گردید. پس از انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ پذیرش دانشجو برای دوره کارشناسی‌ارشد متوقف و پس از بازگشایی دانشگاه از سال ۱۳۶۴ مجدداً دانشجو برای دوره کارشناسی‌ارشد در این گروه پذیرفته شد.

گروه اقتصاد کشاورزی دانشگاه تهران از سال ۱۳۷۵ اقدام به تأسیس دوره دکتری نموده است و در این مدت تعداد ۹ دانشجو دکتری فارغ‌التحصیل شده‌اند

را برآورده خواهند کرد. گروه اقتصاد کشاورزی توانایی‌های آموزشی و پژوهشی و مشاوره‌ای در زمینه‌های اقتصاد کشاورزی را به شرح زیر دارا می‌باشد:

الف - برگزاری دوره‌های رسمی آموزش عالی در زمینه اقتصاد کشاورزی در سطوح کارشناسی، کارشناسی‌ارشد و دکتری.

ب- برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت در زمینه‌های اقتصاد کشاورزی به منظور افزایش دانش و مهارت‌های متخصصین کشاورزی که در حال حاضر شاغل هستند.

ج- تدوین، نظارت و اجرای طرح‌های پژوهشی در زمینه‌های اقتصاد کشاورزی.

د- مشاوره در امر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در زمینه تهیه و اجرای طرح‌های توسعه کشاورزی.

ارزیابی درونی اولین مرحله اعتبارسنجی است. در این مرحله نظام دانشگاهی اقدام به ارزیابی خود می‌کند تا جنبه‌های قوت و ضعف خود را دریابد و به اصلاح نقطه ضعف‌ها پردازد. به عبارت دیگر در ارزیابی درونی یک نظام دانشگاهی، خود اعضاء، با طرح سؤالاتی به ارزیابی عملکرد خود می‌پردازند. روش‌های گردآوری داده‌های مورد نیاز را تعیین می‌کنند و پس از تحلیل آنها و پاسخگویی به سؤالات، شخصاً به «قضاوت درباره خود» می‌پردازند و سرانجام با استفاده از نتایج حاصل، امور را بهبود می‌بخشند (بازرگان، ۱۳۷۴). هدف اصلی این پژوهش فراهم آوردن تصویری واقعی از ابعاد کیفی آموزشی و پژوهشی گروه اقتصاد کشاورزی دانشگاه تهران و پی بردن به میزان موفقیت این گروه در ارتقاء کیفیت آموزش و پژوهش است.

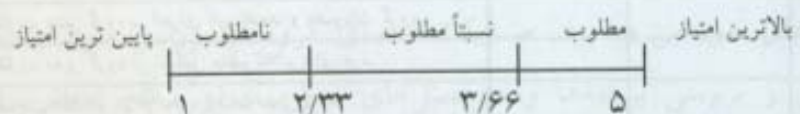
از آنجا که در ارزیابی درونی باید کلیه جوانب و زوایای وضعیت یک گروه آموزشی مورد توجه و بررسی قرار گیرد در جلسه‌ای که با حضور اعضای هیأت علمی گروه برگزار گردید تصمیم بر این شد که جامعه‌ای آماری از ۶ زیرجامعه تشکیل شود. این ۶ زیر جامعه عبارتند از: مدیر گروه، اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان، سرپرستان دانش‌آموختگان و مسئولین کتابخانه و مرکز کامپیوتر گروه اقتصاد کشاورزی.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها از زیر جامعه‌های مورد مطالعه عبارتند از: پرسشنامه و مصاحبه حضوری که در این راستا از پرسشنامه‌های جداگانه برای هر زیر جامعه استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده و تبدیل پاسخ‌های کیفی به مقادیر کمی از روش ارزش‌گذاری گزینه‌ها استفاده شده است. برای سنجش نظر پاسخگویان از مقیاس لیکرت استفاده شده که یک مقیاس پنج‌بخشی می‌باشد. در این روش فاصله بین گزینه‌های مقیاس به پنج قسمت تقسیم می‌شود که در نقطه وسط، گرایش پاسخگو به هر دو طرف مقیاس برابر است و لذا نظرات خنثی در آنجا علامت‌گذاری می‌شوند.

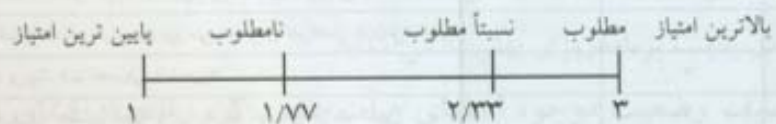
با مشخص شدن فراوانی پاسخهای مربوط به هر گزینه، امتیاز یک سؤال به طریق زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{امتیاز سؤال} = \frac{\text{حاصل جمع امتیاز هر گزینه} \times \text{فراوانی مربوط به آن}}{\text{تعداد پاسخگویان}}$$

بعد از محاسبه امتیاز مربوط به هر سؤال، براساس آن وضعیت هر سؤال مشخص می‌شود:

در پایان برای تعیین وضعیت کلی هر عامل از پیوست سه قسمتی زیر استفاده می‌گردد:

۳- نتایج تحقیق

۳-۱- توصیف وضعیت موجود مدیریت و سازماندهی گروه اقتصاد کشاورزی

مدیریت و رهبری یکی از ارکان بسیار مهمی است که یک سیستم را هدایت می‌کند و آن را به سرمنزل مقصود می‌رساند. با توجه به رابطه نزدیکی که بین کیفیت فعالیت‌های علمی و پژوهشی با مدیریت گروه آموزشی وجود دارد، باید مدیریت گروه به عنوان اولین و شاید مهمترین عامل در ارزیابی درونی مورد ارزیابی قرار گیرد. نتایج این ارزیابی در جدول (۱) نشان داده شده است. با توجه به اطلاعات این جدول امتیاز به دست آمده از عملیات عامل چهارم (ساختار سازمانی، سازماندهی و مدیریت) در سطح «نسبتاً مطلوب» ارزیابی می‌شود.

جدول (۱) - نتیجه ارزیابی ساختار سازمانی، سازماندهی و مدیریت

ردیف	نشانه‌ها	نام‌مطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
		(۱)	(۲)	(۳)
۱	مرتب علمی مدیر گروه آموزشی			*
۲	مدت مدیریت در گروه آموزشی			*
۳	نحوه انتخاب مدیر گروه			*
۴	میزان آگاهی مدیر گروه از دانش مدیریت		*	-
۵	میزان آشنایی مدیر گروه با آیین نامه ها و مقررات اجرایی گروه		*	-
۶	میزان آشنایی مدیر گروه با وظایف و حدود اختیارات	*		
۷	میزان نظارت مدیر گروه بر اجرای آیین نامه‌ها و مصوبات گروه			*
۸	میزان نظارت مدیر گروه بر تشکیل منظم کلاس های درس			*
۹	میزان رضایت دانشجویان از نحوه ارتباط مدیر گروه	*		
۱۰	ترکیب و توزیع اعضای هیأت علمی	*		
۱۱	میزان تشکیل منظم جلسات شورای گروه	*		
۱۲	میزان مشارکت اعضای گروه در تنظیم برنامه‌های آموزشی			*
۱۳	میزان مشارکت اعضای گروه در بررسی محتوای سرفصل دروس			*
۱۴	میزان نظارت بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان	*		
۱۵	میزان برنامه‌ریزی اعضای شورا برای جذب اعضای هیأت علمی	*		
۱۶	میزان استفاده از معیارهای مناسب در ارزیابی سالانه کار اعضای گروه	*		
۱۷	میزان بهره‌گیری گروه از نتایج ارزیابی‌ها برای بررسی و گسترش و بهبود برنامه‌ها	*		
۱۸	میزان نظارت گروه بر برنامه‌های ارزشیابی تحصیلی دانشجویان توسط اعضای هیأت علمی			*
۱۹	برنامه‌ریزی توسعه کمی و کیفی گروه	*		
۲۰	میزان ارتباط گروه با سایر مراکز علمی داخلی و خارجی مرتبط با گروه آموزشی	*		
۲۱	میزان رضایت دانشجویان از دسترسی به اعضای هیأت علمی در زمانهای از قبل اعلام شده	*		
۲۲	میزان استفاده از نظرات نماینده دانشجویان در برنامه‌ریزی گروه	*		
۲۳	میزان ارتباط دانش‌آموختگان با گروه	*		
ارزیابی کلی ساختار سازمانی، سازماندهی و مدیریت		*		

جمع امتیازهای نشانگرهای مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه شده

است: $29 = (1 \times 5) + (2 \times 10) + (3 \times 1)$
 $29 / 23 = 2/2$

نتایج به دست آمده از جدول (۱) حاکی از آن است که آنچه باید بیشتر مورد توجه مدیر گروه قرار گیرد ایجاد ارتباط با مراکز علمی خارج از دانشگاه است. از نظر اعضای هیأت علمی گروه، میزان مشارکت اعضای گروه در تنظیم برنامه‌های آموزشی و میزان مشارکت اعضای گروه در بررسی متون و محتوای دروس و بررسی برنامه‌ها و سرفصل‌های مصوب، در سطح «مطلوب» بوده است. میزان رضایت دانشجویان مقاطع مختلف از میزان دسترسی به اعضای هیأت علمی در زمان‌های از قبل اعلام شده «نسبتاً مطلوب» است که لازم است گروه در جهت برنامه‌ریزی بهتر تلاش نماید.

۳-۲- توصیف وضعیت موجود اعضای هیأت علمی گروه اقتصاد کشاورزی

اعضای هیأت علمی یکی از مهمترین عناصر دخیل در تحقق اهداف گروه‌های آموزشی هستند به گونه‌ای که بدون در اختیار داشتن کادر علمی مناسب نمی‌توان انتظار پیشرفت علمی فراگیران و دستیابی به اهداف آموزشی را داشت. در حال حاضر گروه اقتصاد کشاورزی دارای نه نفر هیأت علمی به عنوان کادر آموزشی و پژوهشی است. از این تعداد یک نفر مربی، سه نفر استادیار، سه نفر دانشیار و دو نفر استاد هستند. همچنین دو نفر استاد مدعو در ایام خاصی از هفته برای تدریس دروس تخصصی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در گروه حضور دارند. آنچه که از تحلیل داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده درباره ارزیابی اعضای هیأت علمی به دست آمده است در جدول (۲) خلاصه شده است. امتیازهای نشانگرهای مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه شده

است: $57 = (1 \times 2) + (2 \times 5) + (3 \times 15)$
 $57 / 22 = 2/6$

با توجه به امتیاز نشانگر عامل اعضای هیأت علمی، این عامل در ارزیابی درونی، در سطح «مطلوب» ارزیابی می‌شود. همانطور که جدول (۲) نشان می‌دهد، سابقه کار آموزشی، بار آموزشی، تعداد پروژه‌های سرپرستی شده، تطابق تخصص اساتید با موضوع مورد تدریس و آشنایی اعضای هیأت علمی با زبان‌های خارجی و میزان آشنایی با رایانه در سطح «مطلوب» قرار دارد، اما ترکیب و توزیع اعضا و میانگین سن اعضای گروه در سطح «نسبتاً مطلوب» قرار دارد.

جدول (۲) - نتیجه ارزیابی عامل اعضای هیأت علمی

ردیف	نشانگرها	نسبتاً مطلوب	
		(۱)	(۲)
۱	ترکیب و توزیع اعضای هیأت علمی		×
۲	متوسط سن		×
۳	وضعیت استخدامی	×	
۴	سابقه کار آموزشی	×	
۵	بار آموزشی	×	
۶	میزان تطابق تخصص با موضوع مورد تدریس	×	
۷	تعداد پروژه‌های سرپرستی شده		×
۸	میزان آشنایی با زبانهای خارجی	×	
۹	میزان آشنایی با رایانه	×	
۱۰	میزان مشارکت در راه اندازی کنفرانس		×
۱۱	تعداد طرح‌های پژوهشی اعضا در داخل و خارج از دانشگاه در پنج سال اخیر	×	
۱۲	تعداد مقالات چاپ شده اعضا در مجلات معتبر علمی (داخلی-خارجی)	×	
۱۳	تعداد تألیف، ترجمه، بررسی و نقد کتاب، تصحیح و تجدید کتاب توسط اعضا در پنج سال اخیر		×
۱۴	تعداد ارائه مقاله در سمینارها، کنگره ها، کنفرانسها و مجامع علمی ملی و بین المللی در پنج سال اخیر		×
۱۵	میزان عضویت در انجمنهای علمی (داخلی-خارجی)	×	
۱۶	میزان داری مجلات یا مقالات توسط اعضای هیأت علمی	×	
۱۷	میزان عضویت در هیأت اجرایی سمینارها و کنفرانسها	×	
۱۸	میزان عضویت در فعالیت‌های اجرایی بالاتر از سطح گروه (داخل و خارج از دانشگاه)	×	
۱۹	میزان استفاده از فرصتهای مطالعاتی در سه سال اخیر		×
۲۰	میزان استفاده از شبکههای اطلاع‌رسانی رایانه‌ای	×	
۲۱	میزان استفاده از مجلات، کتب و مقالات تخصصی داخلی	×	
۲۲	میزان استفاده از مجلات، کتب و مقالات تخصصی خارجی	×	

۳-۳- توصیف وضعیت موجود دانشجویان گروه اقتصاد کشاورزی

دانشجو یکی از مهمترین ارکان آموزش به شمار می‌رود. بررسی وضعیت دانشجویان گروه به عنوان یکی از عوامل درون‌داد نظام آموزشی، بسیار حائز اهمیت می‌باشد و نظرخواهی از آنان به عنوان استفاده‌کنندگان از سیستم آموزشی ما را به نقاط قوت و ضعف گروه آموزشی بیشتر آگاه ساخته و از این طریق موجبات تجدید نظر در اهداف و برنامه‌های گروه را فراهم خواهد ساخت. جدول (۳) نتیجه ارزیابی از دانشجویان دوره کارشناسی گروه اقتصاد کشاورزی را نشان می‌دهد. جمع امتیازهای نشانگرهای مربوط به عامل دانشجویان دوره کارشناسی به صورت زیر محاسبه شده است:

$$20 = (5 \times 1) + (3 \times 2) + (3 \times 3)$$

$$20 / 11 = 1/8$$

جمع امتیازات نشان می‌دهد که عامل دانشجویان کارشناسی در سطح «نسبتاً مطلوب» ارزیابی شده‌اند. براساس سوابق موجود ۲۸/۶ درصد دانشجویان این دوره مرد و ۷۱/۴ درصد زن می‌باشند. نحوه پذیرش آنها به صورت آزاد است و میانگین سن دانشجویان این دوره حدوداً ۲۱ سال می‌باشد. میانگین معدل مقطع قبلی دانشجویان بالای ۱۷ می‌باشد که در سطح «مطلوب» قرار دارد. دانشجویان این دوره در بدو تحصیل از رشته تحصیلی و بازار کار رشته آگاهی کاملی نداشته‌اند ولی پس از شروع دوره، میزان آگاهی آنها در حد «نسبتاً مطلوب» قرار گرفته است.

جدول (۳) - نتیجه ارزیابی عامل دانشجویان دوره کارشناسی

ردیف	نشانه‌ها	نامطلوب (۱)	نسبتاً مطلوب (۲)	مطلوب (۳)
۱	نسبت دانشجویان شاغل به کل دانشجویان			x
۲	نحوه پذیرش			x
۳	درصد افت تحصیلی			x
۴	میزان آشنایی با رایانه		x	
۵	میزان تسلط به زبانهای خارجی		x	
۶	میزان آثار علمی دانشجویان	x		
۷	میزان همکاری در طرح های پژوهشی مصوب	x		
۸	میزان استفاده از شبکه های اطلاع رسانی رایانه‌ای		x	
۹	میزان استفاده از منابع داخلی (مجلات-کتاب-مقاله)		x	
۱۰	میزان استفاده از منابع خارجی (مجلات-کتاب-مقاله)		x	
۱۱	میزان مراجعه به اساتید راهنما برای مشاوره		x	
ارزیابی کلی عامل دانشجویان				
			x	

جدول (۴) نتیجه ارزیابی از دانشجویان دوره کارشناسی ارشد را نشان می‌دهد. براساس سوابق موجود، ۶۰ درصد دانشجویان این دوره مرد و ۴۰ درصد زن می‌باشند، نحوه پذیرش به صورت آزاد می‌باشد. میانگین معدل مقطع قبلی دانشجویان حدود ۱۶ است که در سطح «مطلوب» قرار دارد. دانشجویان برای بار اول در آزمون شرکت نموده‌اند و رشته انتخابی، اولویت اول آنها بوده است. اعتبار علمی دانشگاه در انتخاب رشته تأثیر بسیاری داشته است که هر دو در سطح «مطلوب» ارزیابی شده است. رشته مقطع قبلی دانشجویان این دوره اقتصاد کشاورزی می‌باشد. همچنین دانشجویان ورودی این رشته اکثراً از فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های دولتی سراسر کشور هستند که در سطح «مطلوب» ارزیابی می‌شود.

جدول (۴) - نتیجه ارزیابی دانشجویان دوره کارشناسی ارشد

ردیف	نشانه‌ها	نامطلوب (۱)	نسبتاً مطلوب (۲)	مطلوب (۳)
۱	نسبت دانشجویان شاغل به کل دانشجویان			x
۲	نحوه پذیرش			x
۳	ارتباط رشته تحصیلی مقطع قبلی با این رشته			x
۴	درصد افت تحصیلی			x
۵	شرکت در کنفرانس‌های داخلی		x	
۶	میزان آشنایی با رایانه			x
۷	میزان تسلط به زبانهای خارجی		x	
۸	میزان آثار علمی دانشجویان	x		
۹	میزان همکاری در طرح‌های پژوهشی	x		
۱۰	میزان استفاده از شبکه‌های اطلاع رسانی رایانه‌ای			x
۱۱	میزان استفاده از منابع داخلی (مجلات-کتاب-مقالات)			x
۱۲	میزان استفاده از منابع خارجی (مجلات-کتاب-مقالات)		x	
۱۳	میزان مراجعه به اساتید راهنما برای مشاوره			x
ارزیابی کلی عامل دانشجویان کارشناسی ارشد				
				x

جمع امتیازهای نشانه‌های مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه شده

$$\text{است: } ۳۲ = (۱ \times ۲) + (۲ \times ۳) + (۳ \times ۳)$$

$$۲/۴۶ = ۳۲ / ۱۳$$

عامل دانشجویان دوره کارشناسی ارشد در سطح «مطلوب» ارزیابی می‌شود. دانشجویان این دوره از بازار کار این رشته، تا حدودی اطلاع داشته‌اند و لازم است اطلاع رسانی بیشتری صورت گیرد، در حال حاضر میزان آگاهی از رشته در سطح «مطلوب» قرار دارد. میزان علاقه‌مندی به رشته و میزان آگاهی از رشته تحصیلی در بدو تحصیل و در حال حاضر در سطح «مطلوب» قرار دارد.

در جدول (۵) نتیجه ارزیابی وضعیت دانشجویان دوره دکتری گروه اقتصاد کشاورزی آورده شده است. جمع امتیازهای نشانگرهای مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه شده است:

$$33 = (1 \times 1) + (2 \times 2) + (3 \times 3) \\ 33 / 14 = 2.35$$

با توجه به عدد به دست آمده از بررسی جمع امتیاز ارزیابی دانشجویان دوره دکتری، در مجموع وضعیت دانشجویان این مقطع در سطح «مطلوب» قرار دارد. براساس سوابق دانشجویان دوره دکتری، ۷۱/۴ درصد دانشجویان این دوره مرد و ۲۸/۶ درصد زن می‌باشند. نحوه پذیرش این دانشجویان بدین صورت است که حدود ۴۳ درصد به صورت آزاد و ۵۷ درصد به شرط بورس پذیرفته شده‌اند. میانگین معدل مقطع قبلی این دانشجویان حدود ۱۶ می‌باشد که در سطح مطلوبی قرار دارد. حدود ۷۵ درصد دانشجویان این دوره متأهل و ۲۵ درصد مجرد می‌باشند.

جدول (۵) - نتیجه ارزیابی عامل دانشجویان دوره دکتری

مطلوب	نسباً مطلوب	نامطلوب	نشانگرها
(۳)	(۲)	(۱)	
x			نسبت دانشجویان شاغل به کل دانشجویان
x			نحوه پذیرش
x			درصد افت تحصیلی
x			شرکت در کنفرانس‌های داخلی
		x	شرکت در کنفرانس‌های خارجی
x			آشنایی با رایانه
x			میزان تسلط به زبانهای خارجی
		x	میزان آثار علمی دانشجویان
		x	میزان همکاری در طرح‌های پژوهشی
x			میزان استفاده از شبکه اطلاع‌رسانی رایانه‌ای
x			میزان استفاده از منابع داخلی (مجلات، کتب، مقاله)
x			میزان استفاده از منابع خارجی (مجلات، کتب، مقاله)
x			میزان مراجعه به اساتید برای مشاوره

۳-۴- توصیف وضعیت موجود فرآیند تدریس - یادگیری در گروه اقتصاد کشاورزی

فرآیند تدریس - یادگیری یکی از عوامل اساسی مؤثر در کیفیت آموزشی گروه‌ها محسوب می‌شود که سنجش و تشخیص نقاط ضعف و قوت آن و برنامه‌ریزی جهت رفع ضعف‌ها می‌تواند کیفیت فعالیت‌های گروه و به تبع آن دانشگاه را بهبود و ارتقاء بخشد. بنابراین هدف از ارزیابی این عامل این است که درباره مطلوبیت راهبردهای یاددهی - یادگیری قضاوت به عمل آید. نتیجه ارزیابی اعضای هیأت علمی از فرآیند تدریس - یادگیری در جدول (۶) آمده است. جمع امتیاز نشانگرهای مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه شده است:

$$21 = (1 \times 1) + (3 \times 2) + (8 \times 3) \\ 21 / 8 = 2.625$$

با توجه به امتیاز عامل فرآیند تدریس - یادگیری در ارزیابی درونی از نظر هیأت علمی در سطح «مطلوب» ارزیابی شده است.

جدول (۸) - نتیجه ارزیابی عامل فرآیند تدریس - یادگیری از نظر دانشجویان

دوره کارشناسی

ردیف	نشانه‌ها	نام‌مطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
(۱)	(۲)	(۱)	(۲)	(۳)
۱	میزان تطابق روش‌های تدریس اعضای هیأت علمی با نیازهای یادگیری دانشجویان		x	
۲	میزان استقبال اعضای هیأت علمی از مشارکت دانشجویان در بحث‌های کلاسی		x	
۳	میزان استفاده اساتید از طرح درس		x	
۴	میزان استفاده اساتید از وسایل کمک آموزشی		x	
۵	میزان استفاده اساتید از ارزیابی تشخیصی و میان‌ترم		x	
۶	میزان توجه اعضای هیأت علمی به سرفصل‌های مصوب دروس			x
۷	میزان ارائه بازخور به‌موقع نتایج پیشرفت تحصیلی توسط اعضای هیأت علمی		x	
ارزیابی کلی عامل فرآیند تدریس - یادگیری (از نظر دانشجویان)			x	

جمع امتیازهای نشانگرهای مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه شده

است:

$$11 = (1 \times 3) + (6 \times 2) + (0 \times 1)$$

$$11 / 7 = 1 / 57$$

عامل فرآیند تدریس - یادگیری از نظر دانشجویان کارشناسی نیز در سطح «نسبتاً مطلوب» ارزیابی شده است. همانگونه که اطلاعات جداول (۶) تا (۸) نشان می‌دهد اعضای هیأت علمی و دانشجویان مقاطع مختلف میزان استفاده از وسایل کمک آموزشی در فرآیند تدریس - یادگیری را با توجه به نیاز موضوع درسی در سطح «نسبتاً مطلوب» ارزیابی نموده‌اند.

اعضای هیأت علمی میزان تطابق روش‌های تدریس با نیازهای یادگیری

آنان به منظور بهبود و بازنگری شیوه‌های تدریس خود را «مطلوب» ارزیابی کرده‌اند، در حالی که دانشجویان مقاطع مختلف این موارد را «نسبتاً مطلوب» ارزیابی نموده‌اند. بنابراین توجه به منابع ایجادکننده این اختلاف نظرها و رفع آنها بسیار مهم است.

۳-۵- توصیف وضعیت موجود دوره‌های آموزشی گروه اقتصاد کشاورزی

از عوامل دیگری که در ارزیابی درونی گروه اقتصاد کشاورزی مورد توجه قرار گرفته است وضعیت دوره‌های آموزشی در این گروه می‌باشد. جداول (۹) تا (۱۲) نتیجه ارزیابی عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا را نشان می‌دهد. در جدول (۹) نتیجه ارزیابی این عامل از نظر اعضای هیأت علمی آورده شده است. جمع امتیازهای نشانگرهای مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه شده است:

$$21 = (5 \times 3) + (3 \times 2) + (0 \times 1)$$

$$21 / 8 = 2 / 63$$

عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا از نظر اعضای هیأت علمی در سطح «مطلوب» ارزیابی شده است. نتایج ارائه شده در جدول (۹) حاکی از آن است که اعضای هیأت علمی تناسب محتوای دروس با اهداف درسی برنامه را «نسبتاً مطلوب» می‌دانند، همچنین آنها برنامه‌های آموزشی کارشناسی را با نیازهای جامعه «نسبتاً مطلوب» ارزیابی نموده، اما در مورد دوره دکتری و کارشناسی ارشد این ویژگی را «مطلوب» ارزیابی کرده‌اند. براساس نظرسنجی به عمل آمده به نظر اعضای هیأت علمی تجدید نظر در سرفصل‌های برنامه‌های درسی دوره‌های مختلف کاملاً ضروری بوده و همچنین بررسی‌ها و بازنگری‌های صورت گرفته در محتوای سرفصل دروس در گروه «مطلوب» ارزیابی شده است.

جدول (۹) - نتیجه ارزیابی عامل دوره آموزشی مورد اجرا از نظر اعضای

هیأت علمی

ردیف	نشانه‌ها	نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
		(۱)	(۲)	(۳)
۱	میزان تناسب و محتوای برنامه‌های درسی دوره کارشناسی با اهداف دوره آموزشی		x	
۲	میزان تناسب و محتوای برنامه‌های درسی دوره کارشناسی ارشد و دکتری با اهداف دوره آموزشی	x		
۳	میزان تناسب برنامه‌های آموزشی دوره کارشناسی با نیازهای جامعه		x	
۴	میزان تناسب برنامه‌های آموزشی دوره کارشناسی ارشد و دکتری با نیازهای جامعه	x		
۵	میزان رضایت اساتید از ساعات تدریس عملی و نظری برای افزایش مهارت، دانش و نگرش دانشجویان	x		
۶	میزان توالی و ارتباط منطقی بین متون درسی دوره‌های آموزشی		x	
۷	میزان بازنگری انجام شده در سرفصل و محتوای دروس در گروه با توجه به آخرین پیشرفت‌های علمی	x		
۸	میزان استفاده اساتید از نتایج دستاوردهای پژوهشی خود در ارائه دروس	x		
	ارزیابی کلی عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا از نظر هیأت علمی	x		

جدول (۱۰) و (۱۱) نتیجه ارزیابی عامل دوره آموزشی مورد اجرا از نظر دانشجویان تحصیلات تکمیلی و کارشناسی را نشان می‌دهد. جمع امتیازهای

نشانه‌گر مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه شده است:

$$(2 \times 3) + (3 \times 2) + (0 \times 1) = 12$$

$$12 / 5 = 2.4$$

با توجه به امتیاز به دست آمده از عملیات فوق، عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا از نظر دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری در سطح «نسبتاً مطلوب»

جدول (۱۰) - نتیجه ارزیابی عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا از نظر دانشجویان تحصیلات تکمیلی

تحصیلات تکمیلی

ردیف	نشانه‌ها	نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
		(۱)	(۲)	(۳)
۱	میزان توالی و ارتباط منطقی بین متون درسی دوره آموزشی			x
۲	میزان تناسب تعداد واحدهای درسی		x	
۳	رضایت دانشجویان از محتوای آموزشها برای کسب مهارت‌های تخصصی		x	
۴	انطباق محتوای دروس با آخرین دستاوردهای رشته		x	
۵	رضایت از سطح آموزش برنامه‌های گروه نسبت به دانشگاه‌های دیگر			x
	ارزیابی کلی عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا از نظر دانشجویان تحصیلات تکمیلی		x	

جدول (۱۱) - نتیجه ارزیابی عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا از نظر دانشجویان دروس کارشناسی

دروس کارشناسی

ردیف	نشانه‌ها	نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
		(۱)	(۲)	(۳)
۱	میزان توالی و ارتباط منطقی بین متون درسی دوره آموزشی	x		
۲	میزان تناسب تعداد واحدهای نظری و عملی		x	
۳	رضایت دانشجویان از محتوای آموزشها برای کسب مهارت‌های تخصصی		x	
۴	انطباق محتوای دروس با آخرین دستاوردهای رشته		x	
۵	رضایت از سطح آموزش برنامه‌های گروه نسبت به دانشگاه‌های دیگر			x
	ارزیابی کلی عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا از نظر دانشجویان			

جمع امتیاز نشانگر مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه شده است:

$$(0 \times 3) + (2 \times 2) + (2 \times 1) = 7$$

$$7 / 5 = 1/4$$

عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا از نظر دانشجویان دوره کارشناسی «نامطلوب» ارزیابی شده است.

چنانکه از جداول (۱۰) و (۱۱) استنباط می‌شود دانشجویان دوره کارشناسی ارشد و دکتری میزان توالی و ارتباط منطقی بین متون درسی دوره آموزشی را «مطلوب» و دانشجویان دوره کارشناسی این مورد را «نامطلوب» ارزیابی نموده‌اند.

در جدول (۱۲) نتیجه ارزیابی دوره‌های آموزشی از نظر دانش‌آموختگان آورده شده است. جمع امتیازهای نشانگر مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه

شده است:

$$(0 \times 3) + (3 \times 2) + (1 \times 1) = 7$$

$$7 / 4 = 1/75$$

جدول (۱۲) - نتیجه ارزیابی عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا از نظر دانش‌آموختگان

ردیف	نشانگرها	نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
		(۱)	(۲)	(۳)
۱	میزان کاربرد دانش‌کسب‌شده در دوران تحصیل در وظایف شغلی		x	
۲	میزان کاربرد مهارت‌های علمی و توانایی کسب شده در دوران تحصیل در وظایف شغلی		x	
۳	میزان تناسب محتوای دروس با نیازهای جامعه و بازار کار		x	
۴	میزان اکتساب مهارت از طریق دوره‌های آموزشی بعد از تحصیل	x		
	ارزیابی کلی عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا از نظر			

عامل دوره‌های آموزشی مورد اجرا از نظر دانش‌آموختگان نیز در سطح «نسبتاً مطلوب» ارزیابی شده است. با توجه به نظرسنجی به عمل آمده، دانش‌آموختگان دانش کسب شده در دوران تحصیل و میزان کاربرد آن را در وظایف شغلی در سطح «نسبتاً مطلوب» ارزیابی نموده‌اند. دانش‌آموختگان ابراز داشته‌اند که هیچ دوره آموزشی بعد از تحصیل، برای آنها برگزار نشده است و در این راستا بیان می‌دارند که نیاز به گذراندن دوره آموزشی بعد از اتمام تحصیل احساس می‌شود که این امر باید مورد توجه اساتید قرار گیرد.

۶-۳- توصیف وضعیت موجود امکانات و تجهیزات گروه اقتصاد کشاورزی

عامل امکانات و تجهیزات آموزشی با توجه به نقش پشتیبانی کننده‌ای که در بهبود کیفیت فعالیت‌های دانشجویان و اعضای هیأت علمی دارد، از اهمیت خاصی برخوردار است.

جدول (۱۳) نتیجه ارزیابی وضعیت موجود امکانات و تجهیزات گروه آموزشی را نشان می‌دهد. جمع امتیازهای نشانگرهای مربوط به این عامل به

صورت زیر محاسبه شده است:

$$(6 \times 3) + (3 \times 2) + (7 \times 1) = 31$$

$$31 / 16 = 1/94$$

با توجه به نتایج حاصل شده، وضعیت عامل امکانات و تجهیزات آموزشی - پژوهشی در سطح «نسبتاً مطلوب» ارزیابی می‌شود. این عامل از نظر مدیر گروه و اعضای هیأت علمی گروه نیز در سطح «نسبتاً مطلوب» ارزیابی شده است. در حالی که از نظر دانشجویان کارشناسی و تحصیلات تکمیلی در سطح «نامطلوب» قرار دارد. همانطور که ملاحظه می‌شود جدول (۱۳) بیانگر وضعیت سیستم کتابخانه، مرکز کامپیوتر، فضای آموزشی و لوازم کمک آموزشی گروه است. با بررسی فهرست کتب و نشریات مشخص شد که امکانات کتابخانه گروه و همچنین کتابخانه دانشکده، در وضعیت «نامطلوبی» قرار دارد. همچنین نحوه ارائه

جدول (۳-۱۳) - نتیجه ارزیابی عامل امکانات و تجهیزات آموزشی و

پژوهشی

ردیف	نشانگرها	نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
		(۱)	(۲)	(۳)
الف وضعیت سیستم کتابخانه				
۱	میزان ارتباط تحصیلات شاغلین کتابخانه با این کار و میزان تسلط به کار	x		
۲	نحوه ارائه اطلاعات کتاب‌شناسی	x		
۳	تعداد و تنوع کتاب‌های مرتبط با اقتصاد کشاورزی		x	
۴	تهیه کتب جدید مرتبط با اقتصاد کشاورزی	x		
۵	اجرای قوانین و مقررات سیستم امانت‌دهی کتاب	x		
۶	تعداد و تنوع مجلات مرتبط با اقتصاد کشاورزی	x		
۷	تعداد و نوع کتب مرجع		x	
ب مرکز کامپیوتر				
۱	نحوه فعالیت مرکز کامپیوتر			x
۲	میزان امکانات رایانه‌ای موجود در واحد آموزشی		x	
ج وضعیت نشریه علمی گروه آموزشی:				
۱	وجود نشریه یا فصلنامه علمی-پژوهشی	x		
د وضعیت فضاهای کالبدی				
۱	سرانه فضای موجود جهت اجرای امور آموزشی و اتاق اعضای هیأت علمی			x
۲	سرانه فضای موجود جهت تشکیل جلسات			x
۳	کیفیت اتاق کار اعضای هیأت علمی و کلاس‌های آموزشی			x
۴	کیفیت و تناسب فضای مرکز کامپیوتر			x
۵	کیفیت و تناسب اتاق کار دانشجویان تحصیلات تکمیلی			x
۶	کیفیت و تناسب اتاق کار دانشجویان کارشناسی	x		

است زیرا اطلاعات کتاب‌شناسی به صورت سیستم رایانه‌ای نمی‌باشد و از برگه‌دان نیز استفاده نمی‌شود. تعداد و تنوع کتب و مجلات مرتبط با رشته اقتصاد کشاورزی در سطح «نامطلوب» ارزیابی شده است. مدیر گروه، اعضای هیأت علمی و دانشجویان تناسب امکانات کتابخانه با نیازهای گروه را «نامطلوب» ارزیابی کرده‌اند.

از نظر مدیر گروه در تهیه منابع کتابخانه به نظرات اعضای هیأت علمی و دانشجویان گروه توجه می‌شود. این مورد با نظر اعضای هیأت علمی نیز همخوانی دارد ولی به نظر دانشجویان در تهیه منابع کتابخانه به نظر آنها هیچگونه توجهی نمی‌شود. به طور کلی وضعیت کتابخانه در سطح «نامطلوب» قرار دارد.

نتیجه ارزیابی امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی

ردیف	نشانگرها	نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
۱	میزان ارتباط تحصیلات شاغلین کتابخانه با این کار و میزان تسلط به کار	x		
۲	نحوه ارائه اطلاعات کتاب‌شناسی	x		
۳	تعداد و تنوع کتاب‌های مرتبط با اقتصاد کشاورزی		x	
۴	تهیه کتب جدید مرتبط با اقتصاد کشاورزی	x		
۵	اجرای قوانین و مقررات سیستم امانت‌دهی کتاب	x		
۶	تعداد و تنوع مجلات مرتبط با اقتصاد کشاورزی	x		
۷	تعداد و نوع کتب مرجع		x	
ب مرکز کامپیوتر				
۱	نحوه فعالیت مرکز کامپیوتر			x
۲	میزان امکانات رایانه‌ای موجود در واحد آموزشی		x	
ج وضعیت نشریه علمی گروه آموزشی:				
۱	وجود نشریه یا فصلنامه علمی-پژوهشی	x		
د وضعیت فضاهای کالبدی				
۱	سرانه فضای موجود جهت اجرای امور آموزشی و اتاق اعضای هیأت علمی			x
۲	سرانه فضای موجود جهت تشکیل جلسات			x
۳	کیفیت اتاق کار اعضای هیأت علمی و کلاس‌های آموزشی			x
۴	کیفیت و تناسب فضای مرکز کامپیوتر			x
۵	کیفیت و تناسب اتاق کار دانشجویان تحصیلات تکمیلی			x
۶	کیفیت و تناسب اتاق کار دانشجویان کارشناسی	x		

از آنجا که تمام فعالیت‌ها و برنامه‌ریزی‌ها در نظام‌های آموزشی برای دستیابی به نتایج و اهداف برنامه‌های مورد نظر است لذا باید به بررسی وضعیت دانش‌آموختگان به عنوان هدف نهایی نظام آموزشی توجه نمود. اگر دانش‌آموختگان از دانش، توانایی و نگرش لازم برای پاسخگویی به نیازهای جامعه در زمینه‌ای که آموزش دیده‌اند برخوردار باشند تا حدودی می‌توان از تحقق اهداف آموزشی اطمینان حاصل نمود. دانش‌آموختگان به علت مواجه شدن با دنیای واقعی کار، بهتر می‌توانند نقایص و کاستی‌های دوره‌ی آموزشی خود را مشخص نمایند و آن را انعکاس دهند.

در این پژوهش سعی شد با دانش‌آموختگان مقاطع مختلف تحصیلی ارتباط برقرار گردد اما متأسفانه با هیچ کدام از دانش‌آموختگان کارشناسی ارتباط برقرار نشد. برای ارزیابی وضعیت دانش‌آموختگان نیز از کارفرمایان آنها سؤالاتی طرح شد که تعداد اندکی از کارفرمایان به سؤالات پاسخ داده‌اند.

جداول شماره (۱۴) و (۱۵) نتایج حاصل از ارزیابی عامل دانش‌آموختگان را مشخص می‌نماید. در جدول (۱۴) وضعیت دانش‌آموختگان از نظر خودشان مورد ارزیابی قرار گرفته است.

دکتري

ردیف	نشانه‌ها	نامطلوب (۱)	نسبتاً مطلوب (۲)	مطلوب (۳)
۱	معدل دانش‌آموختگان		x	
۲	سنوات تحصیل		x	
۳	مدت زمان انتظار شغل			x
۴	ارتباط رشته تحصیلی دانش‌آموختگان با شغل آنها			x
۵	میزان ارائه طرح‌ها پژوهشی اجرا شده یا در دست اجرا			x
۶	میزان آثار علمی دانش‌آموختگان			x
۷	میزان شرکت در دوره‌های آموزشی و کنفرانس‌های علمی			x
	ارزیابی کلی عامل دانش‌آموختگان			x

جمع امتیازهای نشانه‌های مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه شده

است:

$$19 = (5 \times 3) + (2 \times 2) + (1 \times 1)$$

$$19 / 7 = 2.7$$

بنابراین عامل دانش‌آموختگان در سطح «مطلوب» ارزیابی شده است. همانطور که از اطلاعات جدول (۱۴) پیداست، زمان صرف شده برای یافتن اولین شغل مرتبط با رشته در سطح «مطلوب» ارزیابی شده و شغل دانش‌آموختگان کاملاً مرتبط با رشته تحصیل آنان بوده است.

جدول (۱۵) نتیجه ارزیابی دانش‌آموختگان رشته اقتصاد کشاورزی را از نظر سرپرستان بلافصل ایشان را نشان می‌دهد. جمع امتیازهای نشانه‌های مربوط به این عامل به صورت زیر محاسبه شده است:

$$12 = (4 \times 3) + (0 \times 2) + (0 \times 1)$$

$$12 / 4 = 3$$

با توجه به جدول (۱۵) توانایی‌های دانش‌آموختگان از نظر سرپرستان ایشان

در سطح «مطلوب» قرار دارد.

جدول (۱۵) - نتیجه ارزیابی دانش‌آموختگان از نظر سرپرستان بلافصل ایشان

ردیف	نشانه‌ها	نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
		(۱)	(۲)	(۳)
۱	میزان توان علمی و حرفه‌ای دانش‌آموختگان در بدو اشتغال			x
۲	میزان تطابق دانش علمی دانش‌آموختگان با نیازهای شغلی			x
۳	میزان تطابق مهارت‌های علمی دانش‌آموختگان با نیازهای شغلی			x
۴	میزان مطلوبیت عملکرد دانش‌آموختگان در انجام وظایف شغلی			x
	ارزیابی کلی عامل دانش‌آموختگان از نظر سرپرستان بلافصل			x

۴- نتیجه‌گیری و پیشنهادها

هدف اصلی از انجام این ارزیابی، بازنمایی کیفیت گروه آموزشی اقتصاد کشاورزی بوده است. در این زمینه رسالت و اهداف گروه با استفاده از مدل برنامه‌ریزی استراتژیک در سه حوزه اهداف دروندادی، اهداف فرآیندی و اهداف برون‌دادی تدوین شده است. در ادامه عوامل، ملاک‌ها و نشانه‌های ارزیابی با توجه به رسالت و اهداف تدوین شده، تعیین شده‌اند. سپس سازوکار اجرایی ارزیابی درونی در قالب مراحل برای گروه مذکور طراحی و اجرا شده است. در ادامه میزان مطلوبیت (کیفیت) هر یک از عوامل، مورد ارزیابی و تحلیل قرار گرفته است. نتایج این ارزیابی و تحلیل نشان می‌دهد که وضعیت عوامل مورد مطالعه، جز در سطح عامل هیأت علمی و دانش‌آموختگان مقاطع تکمیلی در بقیه سطوح مورد ارزیابی با وضعیت مطلوب فاصله داشته و می‌توان با انجام یک

برنامه‌ریزی منطقی و علمی بر پایه نتایج حاصل شده از این ارزیابی جهت بهبود کیفیت گروه و تحقق رسالت و اهداف آن به وضعیت مطلوب دست یافت.

اعضای هیأت علمی گروه موارد زیر را از مشکلات گروه بر شمرده‌اند و لازم است در جهت بهبود وضع موجود اقداماتی صورت پذیرد.

- ۱- کمبود امکانات آموزشی و پژوهشی ۲- نبود معیار مناسب سنجش بهره‌وری اعضای هیأت علمی ۳- کمبود تعداد اعضای هیأت علمی گروه ۴- نبود امکانات برای بازدیدهای علمی ۵- وجود مقررات دست‌وپاگیر مالی و نامشخص بودن اعتبار سالیانه گروه و در نتیجه تأمین اعتبار براساس چانه‌زنی ۶- نبود منابع مالی لازم برای شرکت در کنفرانس‌ها و مجامع بین‌المللی و استفاده به‌موقع از فرصت‌های مطالعاتی برای اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی. ۷- کمبود کادر اداری در گروه آموزشی ۸- عدم وجود ارتباطات سیستماتیک با نهادها و سازمان‌های داخلی و خارجی بیرون دانشگاه ۹- عدم وجود امکانات برای توسعه کتابخانه و مرکز کامپیوتر گروه ۱۰- عدم همکاری‌های لازم نهادهای بیرون دانشگاه با دانشجویان در اجرای طرح‌های تحقیقاتی و پایان‌نامه‌ها.

مهمترین مشکلاتی که دانشجویان پیش‌روی گروه آموزشی اقتصاد کشاورزی بر شمرده‌اند به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- عدم شفافیت ارتباط بین اساتید و دانشجویان ۲- عدم همخوانی مقررات درون‌گروهی با قوانین دانشگاه و قرائت سلیقه‌ای از قوانین کلی دانشگاه ۳- در دسترس نبودن تمام وقت اعضای هیأت علمی گروه ۴- مشکلات ناشی از عدم اقتدار مدیر گروه و تزلزل در تصمیم‌گیری ۵- عدم برنامه‌ریزی درست و مناسب

تداخل دارند ۶- گذراندن دروس غیر تخصصی اقتصاد کشاورزی در مقطع کارشناسی ۷- عدم ارائه دروس اختیاری به تعداد کافی برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی و اجباری گذراندن دروسی که هیچ کمکی به انجام بهتر پایان‌نامه نمی‌کند ۸- کمبود کتابهای تخصصی در کتابخانه گروه و همچنین نامناسب بودن مدت زمان استفاده از کتابخانه ۹- عدم استفاده از روش‌های نوین تدریس و آموزش توسط اساتید ۱۰- استفاده از منابع درسی قدیمی توسط برخی از اساتید ۱۱- عدم وجود اعضای هیأت علمی به تعداد کافی ۱۲- عدم توجه اعضای هیأت علمی و مدیریت گروه به نیازها و خواسته‌های دانشجویان ۱۳- عدم وجود انجمن علمی فعال و با اختیارات لازم در گروه در جهت اجرای برنامه‌های فرهنگی و علمی ۱۴- عدم تبادل نظر اعضای هیأت علمی گروه با دانشجویان درباره مشکلات موجود در گروه.

با توجه به نقش مدیریت و سازماندهی هر گروه آموزشی برای بهبود کیفیت گروه آموزشی اقتصاد کشاورزی پیشنهاد می‌شود گروه در راستای جذب اعضای هیأت علمی و یا بورسیه نمودن دانشجویان دکتری ممتاز دانشگاه‌های معتبر کشور، اقداماتی صورت دهد. جهت استفاده اعضای هیأت علمی از منابع جدید علمی باید تمهیداتی توسط گروه انجام گیرد. همچنین در راستای تقویت کتابخانه از لحاظ منابع جدید علمی و نشریات مهم و معتبر تخصصی، بودجه‌ای در نظر گرفته شود.

لازم است با ایجاد انگیزه‌های علمی در بین دانشجویان، آنان را به حضور تمام وقت در گروه تشویق نمود. توسعه امکان کامپیوتری و تسهیل دسترسی به سایتهای اینترنتی برای دانشجویان مقطع کارشناسی و تجهیز کتابخانه خصوصاً از

شناسایی زمینه‌های کاری و مشاغلی که نیاز به تخصص گروه را دارند و اطلاع‌رسانی آن در قالب بروشورهایی به دانشجویان و فراهم نمودن زمینه همکاری دانشجویان با مؤسسات و صنایع مربوطه لازم است.

برگزاری جلسات پرسش و پاسخ با حضور دانشجویان در پایان هر ترم، برقراری ارتباط نزدیک اساتید و مسئولین با دانشجویان و بررسی مسائل آنها گروه را در برنامه‌ریزی بهتر یاری می‌رساند. همچنین گروه باید برای تقویت انگیزه‌ها و شادابی دانشجویان در گروه اردوهای تفریحی- علمی برگزار نماید تا دانشجویان با انگیزه بیشتری فعالیت‌های علمی خود را دنبال نمایند. در این راستا محول کردن مسوولیت به انجمن علمی دانشجویان و مشارکت دادن دانشجویان در فعالیت‌های علمی و فوق‌برنامه گروه، هم وقت اعضای هیأت علمی را آزادتر می‌کند و هم از نظر ایجاد انگیزه و نتیجه برنامه، ثمربخش خواهد بود.

لازم است گروه و یا دانشگاه در زمینه استفاده اساتید از فرصت‌های مطالعاتی اقدامات اساسی انجام دهد تا اعضای هیأت علمی بیشتر بتوانند از این فرصتها استفاده نموده و بهتر و آسان‌تر بتوانند با تجربیات سایر کشورها در زمینه‌های علمی و آموزشی آشنا گردند.

همچنین گروه از تحت فشار قرار دادن اعضای هیأت علمی برای تدریس در دروس مختلف خودداری نماید و حتی‌الامکان دروس تدریس شده توسط هر استاد براساس گرایش تحصیلی و زمینه علمی ایشان صورت پذیرد. از سوی دیگر باید به رفع مشکلات مربوط به تأمین هزینه‌های شرکت در کنفرانس‌های خارجی برای اساتید اقدامات لازم صورت پذیرد. از مشکلات دیگری که اعضاء هیأت علمی با آن روبرو هستند و باید در رفع آن اقدام شود برقراری ارتباطات